

Nette

Vaasan Sähkön
asiakaslehti
3 | 25

**NÄIN
PIDENNÄT
VAATTEIDEN
ELINIKÄÄ**

**Suomi
houkuttelee
vähähiilisiä
investointeja**

**Miksi
rakastamme
hevimusiikkia?**

**Sesongin
herkullisin
sienipasta**

**Alamäkiajo tuo
rohkeutta ja iloa**



KUVAA LINUS LINDSTRÖM

Muutos luo uusia mahdollisuuksia – strategiatyöllä uutta suuntaa

Globaalin talouden rakenteet muuttuvat, energiamurros jatkuu, ja tekoäly muuttaa tapaamme tehdä työtä. Menossa on suuria muutoksia, jotka vaikuttavat energiayritysten tulevaisuuden suunnitteluun. Varautumalla erilaisiin kehityskulkuihin pyrimme varmistamaan asemamme tulevaisuuden muuttuvassa toimintaympäristössä.

Suomi pärjää hyvin eurooppalaisessa sähkön hintavertailussa, ja täällä on hyvät mahdollisuudet lisätä uusiutuvan energian tuotantoa. Maa näyttyy houkuttelevana paikkana investoinneille, kunhan vain voimme varmistaa vakaan ja ennustettavan investointiympäristön. Haasteena energia-alan näkökulmasta on epätietoisuus siitä, millaiseen kulutuksen kasvuun tulisi varautua sekä miten paljon investointeja kannattaa tehdä etupainotteisesti.

Sekä yritys- että kuluttaja-asiakkaiden näkökulmasta on tärkeää, että kilpailukykyistä sähköä on riittävästi saatavilla ja että uudet kohteet pystytään liittämään kohtuullisessa ajassa sähköverkkoon. Meidän ja asiakkaan yhteinen etu on myös se, että kulutusta voidaan ohjata nykyistä paremmin hetkiin, kun sähköä on paljon tarjolla.

Kaukolämmön tuotannossa sähkön osuus on kasvanut paljon muutamassa vuodessa. Sähkökattiloiden ja Vaskiluodon lämpövaraston avulla voimme hyödyntää tuulivoiman runsautta. Tämä eri energiajärjestelmiä kytkevä ratkaisu mahdollistaa osaltaan uusiutuvan tuotannon lisäämisen Suomessa.

Tekoäly muuttaa nyt vauhdilla työtä, prosesseja ja toimintatapoja. Samalla sen laaja hyödyntäminen vaati laadultaan parempaa dataa, jotta pystymme tehostamaan toimintaa ja tuottamaan asiakkaille nykyistä parempia palveluita.

Nykyhetki vaikuttaa vahvasti strategiseen suunnitteluun: missä rajoissa ajattelemme esimerkiksi, että sähkön hinta tai korkotasot vaihtelevat tulevaisuudessa. Usein muutoksia aliarvioidaan ja jääkin huomaamatta jotain, mikä täysin muuttaa näitä raja-arvoja. Strategiatyössä onkin tärkeää pohtia, mitkä syy-seuraussuhteet voisivat eri tilanteissa aiheuttaa odottamattomia muutoksia. Näin voimme varautua erilaisiin tulevaisuuden kehityspolkuihin.

Olli Arola
strategia- ja yhteiskuntavastuujohtaja

Sisällys

Tämän numeron Teema-jutussa tutkimme suomalaisten hevihulluutta. Meillä on enemmän metallibändejä kuin missään muualla maailmassa, ja hevimusiikki on myös tärkeä vientituote. Miksi juuri hevi iskee meihin, ja miksi olemme siinä niin hyviä?

- 3 Hyvä kysymys**
Miksi tuli rauhoittaa?
- 4 Teema**
Suomi hullaantui heviin
- 12 Ylihyvä uutinen**
Koti vähähiilisille investoinneille
- 14 Fiksumpi elämä**
Pidennä vaatteidesi elinikää
- 16 Kimpassa**
Samankielisten tauko arjesta
- 20 Ajankohtaista**
Mm. kaapelointi sähkökatkoja vastaan, pörssisähkön hinnoittelun muutos, valtakirja energia-asioiden hoitamiseen – ja iskävitsit.
- 24 Edelläkävijät**
Älyä maailman sähköverkkoihin
- 26 Ristikko**
- 27 Resepti**
Syksyn paras sienipasta.

Vaasan Sähkö-konsernin asiakaslehti

Postiosoite: PL 26, 65101 Vaasa
Käyntiosoite: Kirkkopuistikko o, 65100 Vaasa
Puhelinvaihe: 06 324 5111
Asiakaspalvelu: 06 324 5750, asiakaspalvelu@vaasansahko.fi
Vaasan Sähköverkon vikailmoitukset: 06 324 5700
(24h, puhelut nauhoitetaan)
Internet: www.vaasansahko.fi
ISSN: 1458-7297

Toteutus: Aller Ideas
Päätoimittaja: Mikaela Jussila,
nette@vaasansahko.fi
Toimituskunta: Oona Björkbacka,
Johan Eriksson, Marko Hakamäki,
Mirja Kohtamäki, Terhi Teräväinen
Painopaikka: UPC Print
Kansikuva: Päivi Karjalainen



4041 0948
Painotuote



Miksi tuli rauhoittaa?

Teksti **ELINA VIRONEN**

Syksyn pimeinä iltoina on mukava istahtaa takkatulen ääreen. Jokainen tulta joskus tuijotellut tietää, että liekkien hypnoottinen tanssi saa ajatukset hidastumaan ja olon rauhoittumaan.

Yksi syy tulen – ja myös luonnon – rauhoittavaan vaikutukseen on moniaistillisuus. Kun äänet, tuoksut ja erilaiset tuntemukset, kuten liekkien lämpö, valtaavat aistit, ihminen keskittyy kuin itsestään käsillä olevaan hetkeen.

On mahdollista, että tuli on opittu yhdistämään rentouteen – sytytetäänhan se tavallisesti iltaisin, viikonloppuna saunan jälkeen tai metsäretkellä. Toisaalta on mahdollista, että tulen ja rentoutumisen yhteys on koodattu geeneihimme, sillä tuli on tarjonnut esivanhemmilleme suojaa petoja ja kylmää vastaan satoja tuhansia vuosia.

Lisäksi tuli on saattanut mahdollistaa metsästäjä-keräilijöiden ensimmäiset lomat. Tel Avivin yliopisto julkaisi tänä vuonna tutkimuksen, jonka mukaan

ihminen otti tulen käyttöön alun perin säilöäkseen lihaa savun avulla, ei kypsentääkseen sitä. Samalla tulen pelotevaikutus suojeli saalista eläimiltä. Näin yksi iso saaliseläin riitti heimon ruokkimiseen viikkojen ajan.

Jos et pääse nauttimaan aidosta takkatulesta, ei hätää: Alabaman yliopistossa tehdyn tutkimuksen (2014) mukaan nuotion katselu videolta laskee verenpainetta, kunhan videota katsellaan äänet päällä vähintään 15 minuutin ajan.

Moni käyttääkin takkatulivideoita tulisijan korvikkeena. YouTuben suosituinta takkatulivideota on katsottu noin 150 miljoonaa kertaa. Viime jouluna mediat uutisoivat, kuinka videot takassa palavasta puusta nousivat suoratoistopalveluiden katsotuumiksi ohjelmiksi, ohi suosikkisarjojen ja jouluelokuvien. Olipa tuli siis oikea tai virtuaalinen, sen äärellä kelpaa rentoutua.

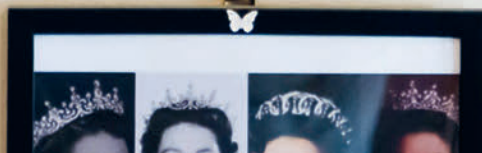
Juttuun haastateltiin asiantuntijana yleislääketieteen erikoislääkärinä, koulutusylilääkärinä ja väitöskirjatutkijaa **Annika Kolsteria**.



Teksti JOHANNA TILUS Kuvat MARI LAHTI

Suomi hullaantui heviin

Hevi on suomalaisten kansanmusiikkia. Maassamme on eniten metallibändejä per asukas koko maailmassa, ja heviä kuuntelee joka kolmas suomalainen. Hevi on myös yksi asioista, joista meidät ulkomailla tunnetaan. Miksi olemme niin innostuneita raskaasta rockista?





Sarita Kotkavalkama on ollut hevin pauloissa teini-ikäisestä saakka. Myös puolisolle ja aikuisille lapsille maistuu sama musiikki. Kotkavalkama kuuntelee heviä laidasta laitaan, mutta itselleen tärkeimmiksi alalajeiksi hän nimeää nu metalin ja powerin sekä bändeistä amerikkalaisen Kornin ja saksalaisen Helloweenin, jonka keikalle hän onkin menossa lapsensa kanssa marraskuussa.



Helsinkiin **Sarita Kotkavalkaman** levyhyllyistä löytyy ainakin 700 cd:tä. "Levyistä 95 prosenttia on jonkinlaista heviä tai rockia", hän kertoo.

Elämänsä ensimmäiset levyt, kaksi vinyyliä, Kotkavalkama sai joululahjaksi alle kouluikäisenä: toinen oli popduo *Modern Talkingin*, toinen raskaampaa rockia soittavan *Kissin*.

"Muistan tykänneeni molemmista."

Lapsuudenkodissaan Kotkavalkamana tutustui musiikkiin laidasta laitaan. Hänen vanhempansa kuuntelivat niin heviä kuin **Katri Helenaa**.

"Siskon kautta tutustuin lisäksi *Yöhön*, **David Bowieen** ja *Bon Joviin*. Radiosta kuulin raskaampaakin musiikkia, ja jotenkin hevi tuntui jo teini-ikäisenä kaikkein omimmalta."

Nykyään *Korn*, yksi nu metallin pioneereista, on Kotkavalkaman lempibändejä. Hänellä on kaksi siihen liittyvää tatuointiakin.

"Vasemmassa käsivarressani on *Kornin* logo, oikeassa pätkä biisistä *Hater*. Yhteensä minulla on kymmenen tatuointia, joista seitsemän liittyy musiikkiin. Pikkubroidini sanoo, että olen oikea kävelevä bändikatalogi!"

Kornia Kotkavalkama on kuunnellut vuodesta 2008.

"Suorastaan inhosin bändiä aiemmin, mutta sitten eräässä elämäntilanteessa kuulin biisin *Alone I Break*, ja se iskikin heti. Musiikkimaku muuttuu ihmisen mukana vuosien aikana."

Kotkavalkama kuuntelee heviä nykyään lähinnä YouTubea kautta, yhden biisin kerrallaan, koska hänen mielestään mikään levy ei ole läpeensä hyvä.

"Tai onpas yksi! *Kornin* vokalistin **Jonathan Davisin** soololevyä voisin kuunnella vaikka 12 tuntia päivässä."

Välillä pitää toki antaa myös aviomiehen valita, mitä musiikkia kotona soitetaan.

"**Ismo** tykkää enemmän örinäheviä, joka kuulostaa siltä, että rumpali on keikalla urakkapalkalla ja laulaja haluaa kohta oksentaa. Moni luulee hevin olevan vain tätä, mutta kyseessä on vain yksi alagenre."

Keikoille kajalit silmiin

Kotkavalkama löysi puolisonsa Tinderistä yhdeksän vuotta sitten. Hän pystyi arvaamaan jo profiilikuvan perusteella, että mies oli edes vähän samanhenkinen.

"Ismo ei taida omistaa muita paitoja kuin bändipaitoja, ja suurin osa omistakin vaatteistani on joko niitä tai mustia paitoja. En koskaan laita toisen bändin paitaa toisen bändin keikalle."

Keikoilla tuleekin käytyä ahkerasti, ja silloin on kiva poiketa arkilookista meikkaamalla näyttävämmiin. Tummaan silmämeikkiin kuuluvat mustat kajalit, punainen tai violetti luomiväri sekä ripsiväri ja joskus huulipuna.

Kotkavalkama kertoo saaneensa hevifestareilta uusia kavereita ja tuttavuuksia. Loppujen lopuksi häntä ei kuitenkaan kiinnosta toisen ihmisen musiikkimaku vaan persoona.

"Ei kaikkien tarvitse kuunnella heviä. En ole kiinnostunut hevareiden kokoontumisajoista muuten kuin keikkojen ja festareiden muodossa."

Kotkavalkama on matkustanut metallibändien perässä keikoille ulkomaillekin: Ruotsiin, Saksaan, Kreikkaan ja Ranskaan. Nykyään reissaaminen on hankalaa, koska hän on viime vuosina tarvinnut keikoille mukaansa pyörätuolin.

"Sain keskosena syntymässäni aivovamman, minkä takia minulla on tosi huono tasapaino. En enää myöskään jaksa seisoa kauan, ja portaissa kulkeminen on hankalaa."

Keikoille hän pyytää aina jonkun mukaan avustamaan: puolison, kaverin tai lapsensa.

Hevari tykkää iskelmästäkin

Myös Kotkavalkaman aikuiset lapset tykkäävät hevistä.

"Nuorempi lapsi on musiikkimaultaan ja luonteeltaan ihan kuin minä. Vanhempikin lapsi kuuntelee heviä jonkin verran, mutta myös esimerkiksi korealaista K-poppia."

Kotkavalkama itsekin käy mielellään hevikonserttien lisäksi vaikka **Ressu Redfordin** keikalla. Hän ihmettelee ihmisten tiukassa istuvaa harhaluuloa siitä, että hevarit eivät pitäisi mistään muusta kuin metallimusiikista.

"Kukaan ei ole koskaan ihmetellyt sitä, miksi minä kuuntelen heviä, mutta sitä on ihmetelty, miten hevari voi tykätä myös esimerkiksi *Sir Elwoodin* hiljaisista väreistä."

No nyt kysytään: miksi Kotkavalkama kuuntelee heviä?

"Musiikki heijastaa jollain tavalla sitä, miltä minusta tuntuu. Suomi on niin pimeä ja synkkä maa, että täällä tarvitsee pimeää ja synkkää musiikkia! Toisaalta power metalista tulee jopa iloiselle mielelle – etenkin, jos kuuntelee *Helloweenia* **Andri Derisin** laulamana."

Syksyn pimeinä iltoina hevi soi – ja Kotkavalkama saattaa neuloa tai ommella.

"Käsillä räpeltäminen antaa tilaa ajatella."

Puikoilla syntyy perusrasitusta ja omia maljeleja. Kotkavalkaman omissa pitkäkartisissa villasukissa komeilee *Kornin* logo. Tietenkin. ●



Sarita ja Ismo Kotkavalkama ovat innokkaita hevareita. "Näkeehän sen jo kaukaa!" he nauravat. Perheessä on yhdeksän kissaa, joiden nimet alkavat P-kirjaimella: Pamela, Pii, Pyro... "Ensimmäiset kissani olivat Pähkinä ja Pippuri. Siitä se sitten lähti."



Sarita Kotkavalkama neuloo paljon villasukkia, lahjaksikin. Omis- sa sukissa komeilee hänen lempibändinsä Kornin logo.





KUVAT ISTOCK

4 syytä, miksi hevi kukoistaa Suomessa

1 Melankolinen kansanluonne

Sibeliuksen taidejohtamisen ja yrittäjyyden professori **Toni-Matti Karjalainen** on tutkinut suomalaisen hevin vientiä ja kirjoittanut aiheesta pari kirjaa. Hän joutuu usein vastaamaan ihmettelijöille, miksi Suomi on niin vahva hevima.

”Sitähän Suomi on ollut vasta vuosituhannen vaihteesta, jolloin ensimmäiset suuremmat bändit lähtivät vääntämään maailmalla. Itse aloin diggailla heviä 10-vuotiaana 1980-luvun puolivälissä, eikä kukaan olisi silloin osannut ennustaa, että Suomi tulee olemaan yksi maailman johtavista metallimaista.”

Hevigenren ajatellaan syntyneen

brittiläisen *Black Sabbathin* debyyttilevyn julkaisun myötä 55 vuotta sitten.

”80-luvulla heviä alkoi sitten tulla suuri ilmiö valtavaa suosiota saavuttaneiden yhtyeiden, kuten *Iron Maidenin*, *Judas Priestin* ja *Metallican*, myötä.”

Suomalaisten hevi-innostusta selitetään usein pitkällä, pimeillä talvilla ja melankolisella kansanluonteella.

”Jotainhan suomalaisten luonteenlaadussa on, johon raskas musiikki iskee. Ehkä hevi auttaa kanavoimaan pahaa oloa pois. Moni suomalainen hevi-bändikin on sanonut, etteivät he olisi alkaneet tehdä niin raskasta musiikkia, jos olisivat asuneet Espanjassa.”

2 Salliva ilmapiiri

Suomessa on aina ollut yleisesti hyväksyttyä tykätä heivistä – toisin kuin monessa muussa maassa.

”Esimerkiksi Jenkeissä ja Ruotsissa on aikoinaan käyty laajaa keskustelua siitä, tuhoavatko hevimusiikki ja sen synkkä visuaalisuus nuorison. Sen sijaan monet suomalaiset artistit ovat keroneet, että heitä ei ole koskaan estetty soittamasta ja tekemästä heviä.”

Monet hevimuusikot ovat hioneet taitojaan samalla pieteetillä kuin klassisen musiikin osaajat. Heistä löytyy melkoisia laulu- ja kitaravirtuoosia.

”Suomalaisen *Apocalyptican* perustajajäsenillä on klassisen sellon koulutus Sibeliuksen Akatemiasta. Ja edesmennyt *Children of Bodomin* **Alexi Laiho** oli maailman kitarapiireissä laajalti tunnistettu tekninen taituri.”

Viime vuosikymmeninä heivistä on alettu puhua Suomessa jopa ylistävään sävyyn. Siitä on tullut meille vahva kulttuurinen tuote.

”Yhteiskunnallinen tuki ja näkyvyys ovat varmasti vaikuttaneet hevin menestykseen. Kun presidentti **Sauli Niinistö** oli **Obaman** vieraana vuonna 2016, Obama aloitti puheensa sanomalla, että Suomi on metallimaa. Tämä vahvisti käsitystä siitä, että hevi ei ole mitään marginaalipuhastelua.”



3 Vaihtoehtojen runsaus

Nightwish, HIM ja Children of Bodom ovat monella mittarilla Suomen menestyneimpiä heavibändejä. Suomalaisen metallimusiikin kuluttajilla on kuitenkin ruhtinaallisesti valinnanvaraa niin bändien kuin tyylienkin osalta.

”Hevistä tai metallimusiikista on nykyään aika vaikea puhua kattokäsitteenä, koska genre on jakautunut kymmeniin eri alalajeihin.”

Tällä hetkellä nuoriin kuuntelijoihin vetoavat erityisesti uudenlaiset bändit, joiden musiikissa on mukana populaariakin elementtejä. Kotimainen *Blind Channel* on tästä hyvä esimerkki.

”Vaikka heidät luetaan metallibändiksi ja he esiintyvät metallifestareilla, violent pop on heidän oma määritelmänsä musiikilleen.”

Sanoituksissa erilaiset fantasia- ja dystopia-maalailut ovat Karjalaisen mukaan ”hevin peruskauraa”, mutta myös yhteiskunnalliset ja ajankohtaiset aiheet ovat olleet mukana jo hevin varhaisessa vaiheessa.

”Tällä vuosituhannella sanoituksissa on käsitelty myös ekologiaa ja eläinoikeusteemoja, vaikka eivät ne valtavirtaa olekaan.”

4 Kodikas yhteisöllisyys

Karjalaiselle hevimusiikin kuuntelu on henkilökohtainen kokemus. Hän tykkää syvennyä omiin maailmoihinsa kuulokkeet päässään oman kodin rauhassa. Hän kuitenkin tietää, että yhteisöllisyys on hevikulttuurin tärkeimpiä piirteitä.

”Olen keikoilla käydessäni huomannut, että heviväki on kaikkialla aika saman tyyppistä. Vaikka hevikansasta löytyy laidasta laitaan eritaustaisia ja -ikäisiä ihmisiä, musiikki yhdistää yleisön. Pääsee heti samalle aaltopituudelle ihmisten kanssa ja tulee kotoisa olo. Ehkä se liittyy siihen, että hevi on kulttuurisista vivahteista huolimatta esteettisesti ja tonaalisesti hyvin globaali genre.”

Hevifestareiden tunnelmaa kehutaan usein.

”Vaikka meno lavalla ja yleisössä saattaa käydä melko villiksikin keikkojen aikana, ihmiset ovat yleensä rauhallisia, sosiaalisia ja auttavaisia. Ja vaikka bändipaidat ja mustat vaatteet ovat hevaraita yhdistävä tyyllinen seikka, ei pinkkiäkään asustusta katsota kieron!”

Suomalaiset fanit otetaan yleensä ulkomaan keikoillakin innostuneena vastaan.

”Suomella on vahva metallimaine metallipiireissä. Kun kertoo tulevansa Suomesta, se herättää yleensä muissa faneissa ihailua ja kiinnostusta.”

Jokaiselle jotakin

Heviin kuuluu paljon mielenkiintoisia alalajeja. Tunnetko nämä?



Opeth

NU METAL | *Limp Bizkit*, *Linkin Park* ja *System of a Down* vetävät festarit ja areenat täyteen yleisöä. Nu metallille tyypillistä ovat säröiset kitarasoundit ja raskas basso. Monien bändien tyyliä on vaikutteita rap-musiikista. 1990-luvun lopulla suosioon noussut alagenre on tällä hetkellä erityisesti nuorten mieleen. Yhtenä ensimmäisistä nu metal -yhtyeistä pidetään *Kornia*.



Meshuggah

PROGRESSIIVINEN METALLI | Progen raskaampi muoto eroaa muusta metallimusiikista monimutkaisten rumpukomppien ja tahtilajien osalta. Kappaleet kehittyvät ja kasvavat usein niin, että alun yksinkertaista melodiaa kasvatetaan lisäämällä elementtejä asteittain. Monesta osasta koostuvilla kappaleilla voi olla pituutta jopa kymmeniä minuutteja. Kuuntele vaikka ruotsalaista *Opethia* tai amerikkalaisia *Dream Theateria* ja *Toolia*.



Altar of Despair

DJENT | Erityisesti progressiivisesta metallista ja thrash metalista kehittyneelle metallimusiikin alalajille ovat ominaisia esimerkiksi matalavireinen ja voimakkaasti särötetty kitarasoundi sekä monimutkainen rytmi. 2000-luvun alussa kehittyneen alalajin merkittäviä esimerkkejä ovat muun muassa ruotsalainen *Meshuggah*, brittiläinen *Tesseract* ja amerikkalainen *Periphery*.



Babymetal

DEATHCORE | Metalcoren ja death metalin piirteitä yhdistävä alalaji tunnetaan nopeasta ja raskaasta äänimaailmastaan sekä lauluista, jotka yhdistävät matalaa murinaa ja korkeampaa karjuntaa. 2000-luvun alussa syntynyt deathcore on luonteeltaan usein intensiivistä ja aggressiivista. Amerikkalainen *Shadow of Intent* ja kotimainen *Altar of Despair* edustavat deathcoren nykypäivän soundia.

KAWAII METAL | Japanilainen genre on yksi hevimusiikin erikoisimmista alalajeista. Kun kawaii metalin pioneeriksi kutsuttu *Babymetal* perustettiin vuonna 2010, bändin päättähtiä olivat kolme tuolloin esiteini-ikäistä tyttöä. Kawaii metal -bändien laulajat ovat japanilaisia idoleita, joiden kappaleiden lyriikat ovat söpöjä ja positiivisia.



KUVA SIMONE ÅBACKA

Hevikansaa hellitään Vaasassa

Vaasalaisella Arto Mäenpäällä on takanaan pitkä ura metallimusiikkilehden päätoimittajana ja suorat puhelinlinjat artistituttaville. Siksi uuden hevitapahtuman rakentaminenkin oli hänelle lopulta aika helppoa.

Viime heinäkuussa Vaasan Vas-kiluodossa jyrisi komeasti, kun metallimusiikkiin keskittyvä Kaaos Festival näki päivänvalon. Festivaali sujui metallifestareille tavalliseen tapaan rauhallisesti.

”Metallimusiikin kuuntelijat saattavat olla varsin tummanpuhuvaa porukkaa, mutta he ovat yleisesti niitä, jotka käyttäytyvät tapahtumissa kaikista parhaiten. Musiikki yhdistää kaikkia tapahtumaan saapuvia, ja sen vuoksi suuremmilta häiriöiltä yleensä vältytään”, festivaalin promoottori **Arto Mäenpää** sanoo.

Pienellä porukalla järjestetystä tapahtumasta jäi päällimmäiseksi hyvä fiilis.

”Palaute on ollut pelkästään positiivista. Bändit, agentit ja yleisö ovat kaikki kehuneet tapahtumaa.”

Mäenpää tiesi jo etukäteen, että festivaalit eivät yleensä pääse taloudellisesti plussalle ensimmäisenä vuotenaan.

”Ei ole hauskaa joutua maksumieheksi satojen työtuntien jälkeen, mutta ainakin ensi kesänä festivaali toteutuu.”

•••••

Idea uudesta metallifestivaalista sai alkunsa syksyllä 2024, kun Mäenpää lähestyi vaasalaisen *Lisää Löylyä* -rockfestivaalin promoottoria **Ari Rintamäkeä** mahdollisen yhteistyön tiimoilta.

”Ari kysyi suoraan, että mikset tee omia festareita, ja lupasi tulla jeesimään tuotannollisissa asioissa. Siitä homma alkoi sitten nopeasti edetä.”

Mäenpäällä on vahva brändi metallimaailmassa. Hänet tunnetaan jo pa-

Metallifestareille ei eksy yleisöä hetken miellijohteesta aurinkoisesta päivästä nauttimaan. ”Niiden yleisö tulee paikalle, vaikka taivaalta sataisi lunta! Artistikattauksen pitää olla niin kiinnostava, että lipun ostaa jo ennakoon”, Kaaos Festivalin promoottori **Arto Mäenpää** tietää.

rinkymmenen vuoden ajalta raskaaseen rockiin keskittyvän *Kaaoszine*-verkko-lehden ja kansainvälisen *Chaoszine*-sarsivuston päätoimittajana.

”Lehtemme on Suomen isoin ja maailman aktiivisin musalehti. Minulla on paljon bändikontakteja eri maissa, joten esiintyjälistan rakentaminen festareille oli osittain sen vuoksi helppoa.”

Mäenpää tykästy raskaampaan musiikkiin aikoinaan teini-iässä löydettyään paikallisen punk-legenda *Klamydian* musiikin.

”Se toimi minulle porttina raskaan rockin ja metallin maailmaan. Sen jälkeen löysinkin 90-luvun nu metal -yhtyeet ja jopa black metalin.”

Hevissä Mäenpää kiinnostivat erityisesti monipuolisuus ja kapinallisuus.

”En saanut pelkää rockista enää samaa tunnetta irti kuin metallista, ja se tuli yhä vahvemaksi osaksi päivittäistä musiikinkuunteluani. Makuni on kuitenkin laajentunut, ja nykyään kuunteleminen musiikkia laidasta laitaan, pääpaino yhä metallissa.”

•••••

Mäenpää ei pidä mahdolltomana ajatusta, että järjestäisi joskus muutkin kuin metallifestarit.

”Uudenlaisten konseptien tuominen Vaasaan kiinnostaa.”

Nyt Mäenpää keskittyy kuitenkin vielä Kaaos Festivaliin. Ensi kesän lähes 20 esiintyjästä on sovittuna jo suurin osa. Niimiä ei ole vielä julkistettu, mutta ennakolippuja festareille on ostettu jo 400.

Mäenpään mukaan metallifestareiden on mahdollista erottua nimenomaan artistikattauksella, esimerkiksi nousevilla ja harvoin keikkailevilla esiintyjillä.

”Viime kesänä meillä oli bändejä Sveitsistä, Norjasta, Ruotsista, Italiasta ja Englannista. Kotimainen *Catamenia* taas veti meillä ensimmäisen keikkansa kahdeksaan vuoteen. Sitä tultiin katsomaan Japanista asti.”



KUVA ISTOCK

Bändit kartalla

Suomessa sanotaan olevan eniten metalliyhtyeitä asukasta kohden koko maailmassa, mutta missä päin maata bändejä oikein on?

Sibelius-Akatemian professori **Toni-Matti Karjalainen** asetteli Suomen hevi-bändit kartalle. Painopiste on väestön määrän suhteen etelässä: Helsingissä toimii ylivoimaisesti eniten hevi-bändejä (784), seuraavina tulevat Tampere (330) ja Oulu (259).

Mutta jos bändien määrää vertailee paikkakuntien asukaslukuihin nähden, suomihevin pääkaupungeiksi nousevatkin Jyväskylä ja Riihimäki, perässään Lappeenranta, Hyvinkää ja Tampere. Kiteelle taas on listattu ainoastaan 21 heviyhtyettä, mutta se on varsin paljon noin 10 000 asukkaan kaupungille. *Nightwishin* syntykotikin se on.

LÄHDE: WiderScreen, 2023

RASKAS SUOMI

SUOMALAISEN METALLIN TARINA

ARNELO JONKKAISELTA JA JOHNNY KNIGALTA

Hevisti hevistä

Tuore kirja *Raskas Suomi: Suomalaisen metallin tarina* (Johnny Kniga, 2025) kertoo suomalaisen metallimusiikin matkasta ylenkatsotusta alakulttuurista kansallisen ylpeyden aiheeksi. Teos kokoaa yli 700 sivun verran historiaa, tarinoita ja kuvia raskaan rockin varhaisista kokeiluista aina kansainvälisiin läpimurtoihin. Ääneen pääsee yli sata haastateltavaa: koko kansan artisteja, taustavaikuttajia, tutkijoita ja underground-nimiä.

KANSI TERO AHONEN / JOHNNY KNIGA

Suomimetallin kärkeä

Nightwish on Suomen kaikkien aikojen menestynein bändi. Sen albumeita on myyty yli 10 miljoonaa kappaletta, ja se on kiertänyt ympäri maailmaa vuosikymmenien ajan.

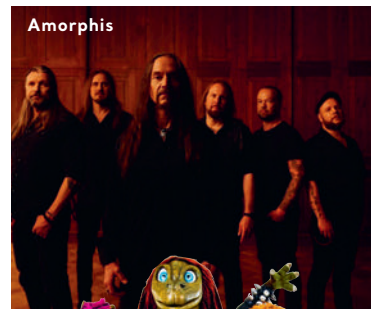
Apocalyptica on yksi Suomen merkittävimmistä hevimusiikin viennibändeistä: yli 4 miljoonaa myytyä levyä ja yli tuhat keikkaa maailmalla.

Amorphis aloitti uransa 1990-luvulla. Bändi on yhä ajankohtainen: se julkaisi 15. albuminsa *Borderland* tänä syksynä ja kiertää loppuvuodesta keikoilla Suomessa.

Hevisaurus-yhtyeen kohderyhmää ovat lapset. Dinosauruspuvuissa esiintyvä bändi on myynyt Suomessa 170 000 albumia ja julkaissut musiikkia myös useilla muilla kielillä.



KUVA NIGHTWISH



KUVA SAM JAMSEN / RPM

KUVA FRANZ SCHEPERS / SONY MUSIC FINLAND



Hevisaurus

Koti vähähiilisille investoinneille

Suomi houkuttelee vähähiilisiä investointeja, jotka vauhdittavat talouskasvua ja vievät maata kohti ilmastotavoitteiden saavuttamista.

Teksti **ELINA VIRONEN** Kuva **KIRSI-MARJA SAVOLA**

Datakeskuksia, akkuteollisuutta, vetytaloutta, energiavarastoja. Uutisista saa lukea vähän väliä, että Suomeen on suunnitteilla uusia vähähiiliseen talouteen tähtääviä investointeja. Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n mukaan suunnitelmia todellakin suorastaan virtaa tänne nyt hyvää vauhtia.

Vähähiilisiä hankkeita on suunnitteilla Suomeen yhteensä yli 1 100, ja niiden arvo ylittää 300 miljardia euroa, selviää EK:n Dataikkunasta. Noin 39 miljardin euron arvosta hankkeita on jo tehty lopullinen investointipäätös, tai ne ovat käynnissä.

”Se on merkittävä luku Suomen muutoin heikossa taloustilanteessa”, sanoo EK:n vihreän kasvun johtaja **Ulla Heinonen**.

EK pyrkii edistämään investointien kannalta suopeaa lainsäädäntöä Suomessa ja päätöksentekoa Euroopan unionissa. Sen kanta on, että Suomen kannattaa olla vähähiilisen talouden ja kiertotalouden kärkimaa.

”Se on meille talouskasvun mahdollisuus, sillä monet maat tavoittelevat vihreää siirtymää ja kiertotaloutta. Meillä on Suomessa ratkaisuja, joiden avulla muutkin voivat vähentää päästöjään ja edetä vihreässä siirtymässä.”

Kova kilpailu hankkeista

Suomi kilpailee vähähiilisistä investoinneista muun muassa muiden Euroopan unionin maiden, Yhdysvaltojen ja Kiinan kanssa.

Syitä investointien houkuttelevuuteen on monia. EU:ssa kisa on kovaa esimerkiksi kiristyneiden päästövähennystavoitteiden takia. Toteutuessaan hankkeet auttavat niiden isäntämaita pienentämään hiilijalanjälkeään. Globaalisti vaikuttava tekijä on kiristynyt geopoliittinen tilanne, joka on lisännyt energiaomavaraisuuden tärkeyttä.

Kunkin hankkeen kotiuttaa se valtio, joka voi tarjota sille kustannustehokaimman ja kilpailukykyisimmän toimintaympäristön.

”Euroopassakin on tällä hetkellä kova valtiontukikilpailu käynnissä.”

Monet maat, Suomi mukaan lukien, houkuttelevat vähähiilisiä investointeja erilaisilla investointiavustuksilla tai verohyvityksillä, jotka kattavat osan markkinariskistä. Toki Suomella on muitakin houkuttelevia ominaisuuksia.

”Kilpailuetujamme ovat edullinen hiilidioksidipäästötön sähkö, luotettava sähköverkko, vakaa yhteiskunta, osaava työvoima ja Suomen kunnianhimoinen ilmastotavoite.”

Politiikalla lisätään houkuttelevuutta

Jotta yritykset uskaltavat tehdä investointipäätöksiä, täytyy Suomessa ja EU:ssa tehdä pitkäjänteistä ja ennakoitavaa politiikkaa, Heinonen muistuttaa.

Tärkeää on myös luvituksen sujuvoittaminen, jotta hankkeet etenevät suunnitelmista toteutukseen nykyistä nopeammin. Tällä hetkellä prosessi voi kestää vuosia.

”Nyt meillä on hyvä hallitusohjelma, jossa on useita lupakäytänteitä sujuvoitettavia hankkeita.”

Heinonen näkee, että luvitusprosessin aikaista vuoropuhelua ja läpinäkyvyyttä tulee kehittää. Tämä voisi lisätä hankkeiden saamaa hyväksyntää isolta yleisöltä.

”Läpinäkyvyys lisää vuoropuhelua hankekehittäjän, viranomaisten ja paikallisen yhteisön kesken.”

Juuri nyt Suomeen kaivataan lisää teollisia hankkeita, jotta puhtaalle energialle syntyisi lisää kysyntää.

”Putkessa on paljon uusiutuvan energian hankkeita odottamassa.” ●

FAKTA

EK:n Dataikkuna

* Elinkeinoelämän keskusliiton ylläpitämä reaaliaikainen tietokanta kokoaa yhteen yritysten julkistamia vihreään siirtymään liittyviä investointisuunnitelmia Suomessa.

* EK on kerännyt tietoa hankkeista vuodesta 2021.

* Kuka tahansa voi ehdottaa uuden hankkeen lisäämistä Dataikkunaan.

* Tutustu osoitteessa:
www.ek.fi/vihreat-investoinnit.

Elinkeinoelämän keskusliiton
vihreän kasvun johtajan Ulla
Heinosen mukaan vihreän siirtymän
investoinnit ovat ratkaisevia, kun
tavoitellaan kestävää taloutta,
jossa luonto, talous ja hyvinvointi
ovat tasapainossa.





Pidennä vaatteidesi elinikää

Nyppyyntynyt neule ja reikiintynyt toppatakki – pitäisikö ne heittää roskeen ja ostaa uudet tilalle? Ei! Lue Marttojen asiantuntijan vinkit vaatehuoltoon.

Teksti **JOHANNA TILUS** Kuvat **ISTOCK**

Kovassa käytössä olleiden vaatteiden kohdalla Marttaliiton ruoka- ja kodinhoitoteemojen johtava asiantuntija **Niina Silander** suosittelee aina miettimään, voisiko niille hankkia lisävuosia yksinkertaisilla huoltotoimenpiteillä.

”Pitämällä vaatteistasi hyvää huolta säästät sekä rahaa että ympäristöä. Uuden vaateen ostaminen ei ole koskaan ympäristön kannalta parempi valinta.”

Kuten energiatehollisuus, tekstiilitehollisuus on globaalisti yksi ympäristölle raskaimmista toimialoista, ja halpa, usein huonolaatuinen pikamuoti vain pahentaa tilannetta. Vaatteiden huoltaminen on vastaisku kertakäyttökulttuurille ja ongelmalliselle tekstiilijätteelle. Silander suosittelee huoltamaan vaateen siinäkin tapauksessa, että se ei tule enää itselle käyttöön.

”Yksittäisen reiän voi korjata ja puuttuvan napin ommella, jos vaate on muuten hyväkuntoinen ja kelpaa kirpputorille. Hauraat ja hapertuneet tekstiilit sen sijaan kuuluvat tekstiilijätteeseen.”

3 NÄPPÄRÄÄ VINKKIÄ VAATEHUOLTOON

1. Pese tuoreeltaan ja harkiten

Punaviinitahraan toimii suola, kuulakärkikynän jäljen saa pois hiuslakalla, mustikatahrat irtoavat kiehuvalle vedelle. Jos ei muista täsmävinkkejä, jo kolmella aineella pärjää hyvin.

”Nestemäinen pyykinpesuaine sisältää proteiini- ja rasvalikaa puhdistavia aineita, jotka soveltuvat moneen likaan. Rasvaisiin ruokatahroihin suosittelen käsitiskiainetta, pinttyneempiin sappisaippuaa”, Marttaliiton asiantuntija Niina Silander sanoo.

Tahrat on tärkeä poistaa tuoreeltaan, mutta kannattaa arvioida, pitääkö koko vaate pestä.

”Pesukin kuluttaa vaatetta. Joskus paikallinen tahrannoisto riittää.”

Vaateen pesulappu on hyvä tarkistaa yksittäisenkin tahranno puhdistuksessa.

”Jos vaikka villapaidassa on tahra, ei kannata jynssätä puseroa kuumalla vedellä edes paikallisesti, ettei villa huovu tai nukkaannu. Usein riittää, että tahrakohtaa painelee kostealla liinalla ja tahrannoistoaineella, ja imeyttää sen sitten kuivaan liinaan.”

Jos vaate kaipaa raikastusta, pelkällä tuuletuksellakin voi pärjätä.

”Neuleet raikastuvat ulkona jo tunnissa. Puolipitoiset vaatteet voi raikastaa myös vaatehöyrystimellä.”

Nyppyyntyneen villapaidan saa siistiksi vaateharjalla. Keinokuituneuleen nyppöjen poistamiseen saattaa tarvita nukkaliekkurin tai -kamman.

2. Korjaa ja korosta

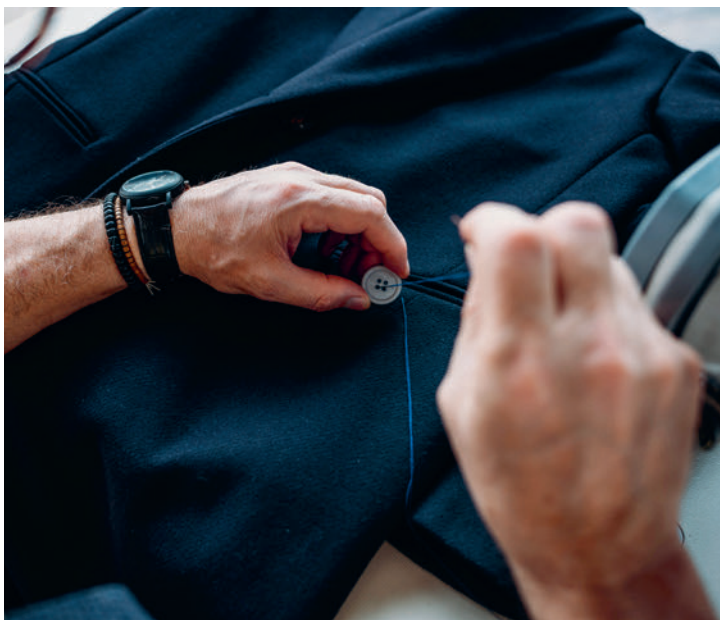
Tällä hetkellä on trendikästä tuunata vaikka kirpputorilta löydetty aarre oman näköiseksi. Silander on ilmiöstä mielissään.

"Vaatteissa saa nyt näkyä ikä. Jos vaikka reikää ei saa paikattua huomaamattomasti, sen päälle voi tehdä näkyvän paikan. Jos jotain ei voi peittää, korosta sitä!"

Ompelukone helpottaa monessa kohtaa, mutta pienet korjaustyöt, kuten napin tai pienen paikan ompelu, onnistuvat käsinkin. Ja toppavaatteen, joita voi olla vaikea korjata ompelemalla, saa paikattua kätevästi vaatelaastareilla: ne kiinnittyvät tekstiiliin hankaamalla.

Jos taas vetoketjun vaihtaminen tai arvokkaan vaatteiden korjaaminen tuntuu liian vaativalta itselle, Silander suosittelee kääntymään ammattilaisen puoleen.

"Suomalaista käsityötä kannattaa tukea aina, kun siihen on mahdollisuus."



3. Harjaa tai pese luottotakit

Talvitakista tulee huoltamalla lähes kuin uusi. Ompele repsottavat taskut ja puuttuvat napit. Villakangastakista saa ryhdikkäämmän, kun sen harjaa vaateharjalla kauttaaltaan läpi.

Aktiivisessa käytössä olleen untuvatakin Silander suosittelee pesemään koneessa. Ensin kannattaa kuitenkin esikäsitellä kaulukset ja hihansuut.

"Meikkivoiteen voi pyyhkäistä kankaasta pois nestemäisellä pyykinpesuaineella, meikinpoistoon tarkoitettulla misellivedellä tai babywipeseilla."

Nestemäistä pesuainetta suositellaan annostelevaan koneeseen tavallista vähemmän, mutta tässäkin kohtaa Silanderilla on lisävinkki.

"Pesua voi tehostaa heittämällä takin kaveriksi pesukoneeseen ison froteepyyhkeen. Karhea pyyhe hankaa ja pesee takkia pesun aikana tehokkaasti."

Adrian Westö taiteilee alamäkiajotreenien hyppyrissä Öjberget-talviurheilukeskuksessa Vaasassa.



Samanmielisten tauko arjesta

Teksti **ELINA VIRONEN** *Kuvat* **PÄIVI KARJALAINEN**

Vaasalainen maasto- ja alamäkipyöräilyporukka Trail Riders yhdistää toiminnassaan hauskan ajamisen sekä pyöräilypolkujen rakentamisen ja ylläpidon. Yhteisö pitää mielen virkeänä ja tuo rohkeutta itsensä haastamiseen.

Trail Ridersiin kuuluu lähes 200 jäsentä, joista muutamat ovat vahvoja aktiiveja sen toiminnan pyörittämisessä. Alamaikajoon tarvitaan kunnan varusteet ja sitä suositellaan harrastettavaksi porukassa turvallisuuden vuoksi. Aki Laurila on viihtynyt lajin parissa viisi vuotta, Fredrik Erickson jo parikymmentä.



Aki Laurila

Fredrik Erickson



Kymmenvuotias Jaakko Ryhänen ja hissinhoitajanakin toimiva Oscar Friman juttelevat alamäkiajotreenien jälkeen. Ajo lopetetaan aina pimeän tultua.



Alamäkiajajat nousevat hiihtohissillä Öjbergetin huipulle.



Markku Hamarila on harrastanut pyöräilyä noin kaksikymmentä vuotta.



Aki Laurila on huoltanut laitteita talvea varten hyvissä ajoin. Kuvassa polkukamppari merkiltään Snowdog.



Christian Westö harrastaa alamäkiajoa poikansa kanssa.



Markku Hamarila ja Aki Laurila Metsäkallion maastoreiteillä.

Aki Laurila: "Ajaminen on hauskanpitoa ystävien kanssa, mutta pyöräilyn muodossa."

Fredrik Erickson: "Ryhmässä tulee ajettua paikoista, joista ei olisi yksin ehkä viitsinyt ajaa. Kun joku muu ajaa, tulee fiilis, että pitää minunkin testata. Se haastaa itseä."

Markku Hamarila: "On hyvin palkitsevaa, kun uskaltaa ajaa jostain, mistä ei ole ennen mennyt."

Aki: "Yhdessä ajaminen on hauskaa. Menemme polkua peräkkäin, ja jos joku vähän mokaa, sille on hauska naureskella. Tämä ei ole niin totista. Sama se on mäkiajossakin."

Fredrik: "Mäkiajossa on se ongelma, että meillä on kypärä ja lasit, jotka peittävät ison osan kasvoista. Olen saanut pyöräilyn kautta kymmeniä tuttuja, mutta en välttämättä huomaa heitä vaikka kaupassa, koska yleensä tunnistan heidät pyörästä ja kypärästä."

•••••

Aki: "Trail Riders Vaasassa meitä on muutamia aktiiveja, esimerkiksi me kolme. Minä rakennan polkuja, **Fredrik** järjestää alamäkitreenejä, ja **Markku** hoitaa byrokratiaa."

Markku: "Jäsenmäärämme on kahdensadan hujakoilla. Se on moninkertaistunut niistä ajoista, kun aloitin. Silloin fanaattisimmat kaverit pystyivät sanomaan metsässä olevien renkaanjälkien perusteella, kuka siellä oli ajanut. Nyt renkaanjälkiä on niin paljon, että se ei ole mahdollista."

Fredrik: "Kaikki harrastajat eivät kuulu seuraan, mutta seuraa kuitenkin tarvitaan, koska sen avulla asioita saadaan aikaiseksi. Olemme saaneet esimerkiksi Vaasan kaupungin omistaman hissinn käyttöön Öjbergetillä, mikä on hieno juttu. Minä ja eräs toinen seuran jäsen olemme käyneet hissikoulutuksen ja olemme aina paikalla, kun hissi on käytössä. Pyrimme järjestämään mäkitreenit kerran viikossa."

Aki: "Minä taas tykkään rakentaa polkuja. Käytän siihen kaiken vapaa-aikani, viime vuonna karkeasti tuhat tuntia, ja ajaminen on jäänyt vähemmälle. Polkuja pitää rakentaa, koska Vaasan änkyrämaastossa ajaminen on muuten hankalaa. Siellä on aina muutama muukin hullu kyykkimässä, ja sitä kautta olen saanut läheisemmänkin kaverin."

Markku: "Minä taas mieluummin ajan kuin rakennan. Toki pieni oksaahan kulkee aina repussa mukana."

•••••

Aki: "Pidämme yhteyttä seuran WhatsApp-kanavissa. Seuran viralisen kanavan lisäksi meillä on Sana on vapaa -kanava, jossa on muutakin kuin pyöräilyyn liittyviä asioita, esimerkiksi hyviä vitsejä, joita on löytynyt netistä."

Fredrik: "Meillä on myös ryhmä, jossa on ainoastaan ruotsinkielisiä harrastajia. Sieltä löysin viime vuonna porukan, jolla lähdimme ajamaan Ruotsin Åreen. Siinä oli yksi minua pari vuotta vanhempi mies 14-vuotiaan poikansa kanssa ja kaksi parikymppistä. En tuntenut heitä etukäteen juuri ollenkaan, mutta kun asuu yhdessä viikon, siinä ehtii tutustua oikein hyvin."

Aki: "On hienoa, että laji yhdistää kaiken ikäisiä. Siinä saa erilaisia näkökulmia elämään, ja oma kupla laajenee. Ei tule pyörityä ainoastaan oman ammattikuntansa parissa eli minun tapauksessani toisten insinöörien kanssa."

Fredrik: "Kyllä. Sitä huomaa, että joka paikasta löytyy hyviä ihmisiä."

Aki: "Reissuilla ei puhuta vain pyöräilystä vaan kaikesta maan ja taivaan väliltä. Siellä istutaan iltaa ja grillataan yhdessä. Se on sellaista hauskanpitoa, kun jokainen pääsee hetkeksi karkaamaan kotoa."

•••••

FAKTA

Trail Riders Vaasa ry

* **VAASALAINEN** maasto- ja alamäkipyöräilyseura, joka pitää yllä lajin harrastuspuitteita kaupungissa ja sen lähiympäristössä.

* **PERUSTETTU** vuonna 2019.

* **172 JÄSENTÄ** ja 6 tukijäsentä.

* **TEKEE** maanmuokkausta vain kaupungin ja/tai maanomistajan luvalla.

* **TALVISIN** ylläpitää koneajettua 60 kilometrin polkuverkostoa kaikkien ulkoilijoiden iloksi. Järjestää varainkeruun sitä varten kerran vuodessa.

* **PYÖRÄILYSEUROJA** löydät osoitteesta pyoraily.fi. Tietoa alamäkiajopaikoista: ski.fi/bike-park-finland. Maastopyöräilyreittejä: bikeland.fi.

Fredrik: "Olen siitä kiitollinen pyöräilyssä, että yhteisö pitää mielen virkeänä. Siinä saa juttukavereita ja seuraa reissuille ja muuhun tekemiseen. Hyppyreitten kunnossapitoon ja uusien mäkireitien rakentamiseen tarvitaan porukka, yksin ei pysty kaikkeen."

Aki: "On kivaa, että harrastuksesta on saanut samanmielisen kaveriporukan, koska ei keski-ikäisen muuten tule oltua missään kavereiden kanssa."

Fredrik: "Luulen, että ilman yhteisöä pyöräily olisi vain kuntoilua, siinä missä se on nyt harrastus, jossa kuntoilu tulee bonuksena."

Aki: "Harrastuksen myötä tuntee kuuluvansa johonkin." ●

Onnistunut hyppy tuntemattomaan

Palveluasiantuntija Anne-Mari Myntti vaihtoi kaukolämpöalalle vuoden alussa – eikä ole katunut. Hän vinkkasi vanhan kollegiansakin hakemaan töihin Vaasan Sähkölle.

Teksti **ELINA VIRONEN**
Kuva **PÄIVI KARJALAINEN**

Nimi: Anne-Mari Myntti
Työ: palveluasiantuntija
Perhe: mies, 6-, 8- ja 11-vuotiaat lapset sekä Ramu-koira
Harrastukset: juokseminen, kuntosali ja pyöräily

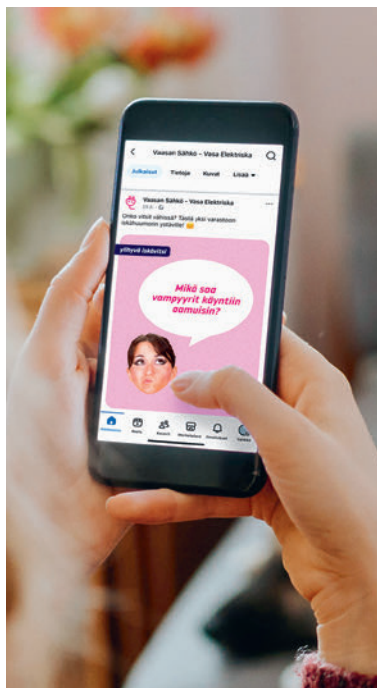


Seuraa meitä
somessa!

Asiaa sähköstä ja sähkön vierestä

Iskävitsien ystäville tiedoksi, että vastaus kuvan kysymykseen on tietenkin aamupala-veri! Lisää huumoria, visailuja sekä välillä myös ihan vakavaa asiaa sähköstä löydät somekanavistamme.

Syksyn aikana somessamme muun muassa maalataan kiviä sekä jaetaan sähköfaktoja. Hyppää mukaan, oli lempikanavasi sitten Facebook, Instagram tai TikTok!



1 Mikä sai sinut hakemaan uutta työtä?

"Olin 18 vuotta operaattorialalla, jossa tein hommia laidasta laitaan ja kaipasin uudenlaisia haasteita. Kun näin Vaasan Sähkön työpaikkailmoituksen, kiinnostuin palveluasiantuntijan paikasta heti. Täällä töissä olleella tutulla oli työnantajasta pelkkää hyvää sanottavaa. Sekin oli hyvä merkki, että ihmiset ovat tehneet Vaasan Sähköllä pitkiä uria.

Nyt ymmärrän miksi. Meillä on tiivis työporukka ja tosi mukavia työkavereita. Aina saa kysyä apua. Arvostan myös sitä, että saan vaikuttaa työnkuvaani. Pääsin esimerkiksi mukaan kaukolämmön mittarinvaihtoprojektiin, jossa tarvittiin apuja. Liukuva työaika ja etätyömahdollisuus helpottavat työn ja lapsiperhearjen yhteensovittamista. Viihtymisestääni kertoo ehkä eniten se, että vanha kolleganikin päättyi vinkistäni tänne töihin."

2 Miltä uusi työ on tuntunut?

"Todella hyvältä. Uusi työ oli hyppy tuntemattomaan. Perehdytys työhön oli onneksi kattava, vaikka opittavaakin jäi. Joka päivä tulee jotain uutta. Työkaverit ovat omasta kokemuksestaan sanoneet, että ehkä vuoden päästä tuntuu siltä, että asiat alkavat olla hallussa.

Tykkään työni monipuolisuudesta. Vain pieni osa työajastani menee asiakaspalveluun. Työhöni kuuluu lisäksi esimerkiksi laskutuksen tarkistamista, raportointia, sopimusten siirtoja ja päivityksiä sekä erilaisia kehitysprojekteja.

Asiakaspalvelu ja laskutus olivat minulle operaattorialalta tuttuja, mutta energia-ala, kaukolämmön tekninen puoli ja siihen liittyvät järjestelmät vieraita. En ole ennen tiennyt, että tekniset asiat kiinnostavat minua näin paljon. On kivaa ratkoa erilaisia haasteita järjestelmissä."

3 Ajankohtaiset vinkkiä kaukolämpöasiakkaille?

"Kannattaa varmistaa, että mahdollinen kesä-sulkuventtiili on avattu, jos se on ollut kiinni. Lisäksi on hyvä tarkistaa kaukolämpölaitteiston yleisilme, ettei mikään liitos esimerkiksi vuoda. Jos epäilee oman kaukolämpölaitteistonsa kuntoa, voi meiltä varata laitteiston kuntotarkistuksen osoitteesta vaasansahko.fi/kuntotarkastus."

Asiakaspalaute

"Mittarinvaihto sujui hyvin, asiantuntevasti ja sovitussa aikataulussa. Kiitos!"

Kaukolämmön mittarinvaihto- hanke etenee

Lokakuun loppuun mennessä olemme kumppanimme Elveran kanssa vaihtaneet jo yhteensä noin kolmasosan asiakkaidemme kaukolämpömittareista. Palaute vaihtoprojektista on ollut positiivista: asiakkaiden antama arvosana mittarinvaihdosta on 9,5/10. Hanke jatkuu vuoteen 2028. Lue lisää:

vaasansahko.fi/mittarit



KUVAT ISTOCK

Kuusi onnellista Vaasa Festival -voittajaa

Arvoimme heinäkuussa lippupaketteja Vaasa Festival -tapahtumaan. Arvonnassa onnelliset voittajat olivat: **Camilla Nyman, Sari Kleemola, Tarja Valkeakari-Luoma, Maria Lae, Marjo Ylimäki** ja **Maria Nordman**. Onnea voittajille!



KUVAT ISTOCK

Pörssisähkön hinnoitteluun muutos

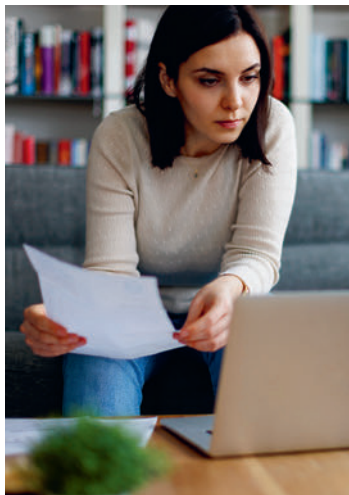
Suomessa ja koko EU:n alueella siirryttiin lokakuun alusta 15 minuutin sähkömarkkinaan, joten nykyään sähkön markkinahinta, eli spot-hinta, ilmoitetaan vartin jaksoissa aiemman tunnin sijaan.

Asiakkaidemme osalta varttihinnoittelu alkaa aikaisintaan 1.11. Muutos koskee vain tuotteita, joissa on pörssisähkön perustuva hinnoittelu. Varttimarkkinaan siirtyminen ei vaadi asiakkailta mitään toimenpiteitä. Lue lisää: vaasansahko.fi/vartti

Pankkialan muutos vaatii tarkkuutta maksajilta

EU:n pikamaksuasetus vaatii yhä suurempaa tarkkuutta tilinumeroiden ja maksun saajan nimen osalta. Jos et saa laskuasi sähköisessä muodossa, varmista maksuasi, että käytät huolellisesti laskulla ilmoitettuja saajan maksutietoja. Lisätietoja saat pankiltasi. Lue lisää Vaasan Sähkö -konsernin laskuista:

vaasansahko.fi/pikamaksuasetus

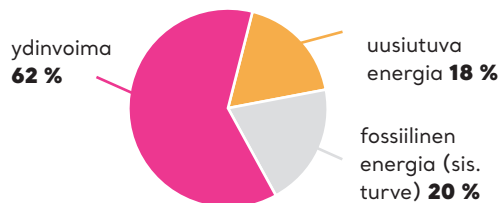


Koska tarvitaan valtakirja energia-asioiden hoitamiseen?

Tarvitset valtakirjaa tilanteissa, joissa hoidat toisen henkilön sopimus- tai laskutusasioita, tai jos itse tarvitset apuja näiden asioiden hoitamisessa. Ehkä ikääntynyt vanhempasi tai täysi-ikäinen lapsesi tarvitsee apujasi, tai ehkä sinun pitäisi päästä hoitamaan kuolinpesän asioita? Tiesitkö, että voit valtuuttajana joko ladata valtakirjapohjan tai täyttää valtuutuslomakkeen verkkosivuiltamme? Samasta paikasta löydät myös lisätietoja siitä, miten toimia kuolinpesän energia-asioissa. Lue lisää: vaasansahko.fi/valtakirja

Myymämme sähkön energialähteet

Näin jakautuivat vuonna 2024 myymämme sähkön energialähteet:



Myymämme sähkön hiilidioksidin ominaispäästöt olivat 138,40 g/kWh. Myydyn sähkön tuotannossa syntyi käytettyä ydinpolttoainetta 1,48 mg/kWh. Katso tuotekohtaiset tiedot:

vaasansahko.fi/sahkonalkuperä

Vaihda paperilasku sähköiseen ja osallistu arvontaan!

Vieläkö saat laskusi paperisena? Nyt olisi jälleen hyvä syy harkita sähköiseen laskuun siirtymistä! Voit vapaasti valita e-laskun, sähköpostilaskun, Kivran tai OmaPostin. Tilaa sähköinen lasku viimeistään 30. marraskuuta 2025, niin osallistut S-ryhmän lahjakortin arvontaan. Yhteensä arvomme 15 lahjakorttia ai 30 €. Ilmoitamme voittajille henkilökohtaisesti.

Lue lisää sähköiseen laskuun siirtymisestä:

vaasansahko.fi/maksaminen

Lue Vaasan Sähkö -konsernin arvontojen säännöt: vaasansahko.fi/saannot

Kaapeloimalla sähkökatkoja vastaan

Syys- ja talvimyrskyt ovat ykkössyy pitkille sähkökatkoille Vaasan seudulla. Vaasan Sähköverkon käyttöpäällikkö Petter Södergran kertoo, kuinka myrskyihin varaudutaan ja miten myrskytilanteissa työskennellään.

Miksi myrskyihin pitää varautua?

Myrskyt voivat aiheuttaa pitkiä sähkökatkoja, kun puita kaatuu sähkölinjojen päälle. Vaasan Sähköverkon alueella ovat myrskytuulet koettiin viimeksi vuosina 2019 ja 2020 Aapeli- ja Aila-myrskyjen riehuttaessa.

”Asiakkaidemme keskimääräinen sähkökatkoaika oli pahoina myrskyvuosina noin kymmenen tuntia koko vuoden aikana. Sen jälkeen sähkökatkojen pituus vuositasona on ollut noin kymmenesosa siitä, eli myrskyjen vaikutus on ollut todella mittava”, kertoo Vaasan Sähköverkon käyttöpäällikkö **Petter Södergran**.

Erityisesti Aapeli-myrsky on jäänyt hänen mieleensä.

”Katselin konnttorissa ulos ikkunas- ta, kun lunta vihmoi vaakasuojaan, ja mietin, että onkohan tuolla enää yhtään puuta pystyssä.”

Aapeli- ja Aila-myrskyt aiheuttivat satoja vikoja, joiden korjaaminen vastasi arviolta noin kahden vuoden kunnossapitotyötä, joka piti vain tehdä mahdollisimman nopeasti.

”Keskitimme kaikki mahdolliset resurssit korjaustoimenpiteisiin, joissa kesti lopulta joitain viikkoja.”

Mikä on tehokkain varautumiskeino?

Tehokkain tapa suojata sähköverkkoa myrskyvaurioilta on kaapeloida se maahan. Vaasan Sähköverkko on kaapeloinut verkkoja pitkäjänteisesti, ja työ jatkuu. Tällä hetkellä keskijänniteverkosta 55 prosenttia ja pienjänniteverkosta 77 prosenttia on jo kaapeloitu.

Toinen varautumiskeino on hyvä metsänhoito. Vaasan Sähköverkko raivaa niin kutsuttuja linjakatuja, jossa keskijänniteverkko kulkee, noin kuuden vuoden välein. Verkkoyhtiö tekee myös vierimetsänhoitoa eli hoitaa verkon viereistä metsää sopimalla siitä maanomistajien kanssa.

”Tämä on tarpeen, sillä yleensä juuri linjan viereiset puut kaatuvat verkon päälle.”

Kolmas tapa varautua myrskyyn on varata töihin lisäresursseja myrskyn ajaksi. Lisäkäsiä ja -silmiä tarvitaan raivaamaan kaatuneita puita ja ottamaan vi-

kailmoituksia asiakkailta. Kovia myrskyjä varten verkkoyhtiöllä on suurhäiriöorganisaatio, jolla on selkeät toimintamallit.

”Meillä on töissä hyvä tunnelma myrskylläkin, koska kaikki tietävät, mitä heidän kuuluu tehdä, ja jokainen voi keskittyä työhönsä.”

Mitä asiakkailta toivotaan myrskyn aikaan?

Sähköverkosta tulee jatkuvasti älykkäämpi: osassa verkkoa on etäluettavia sensoreita, jotka auttavat paikantamaan vikoja. Asiakkaiden valppautta myrskylä kaivataan silti edelleen.

”Toivomme, että asiakkaat ilmoittaisivat meille linjoille kaatuneista puista. Vikailmoituksen voi tehdä esimerkiksi Vaasan Sähkön sovelluksessa tai nettisivuilla.”

Ennen vikailmoituksen tekoa kannattaa tarkistaa Vaasan Sähköverkon häiriökartasta osoitteesta vaansansahko-verkko.fi, onko häiriö jo verkkoyhtiön tiedossa. Muiden verkkoalueiden sähkökatkot näkee osoitteessa sahkokatkokartta.fi.

Älyä maailman sähköverkkoihin

Suomalainen Safegrid tekee sähköverkoista älykkäämpiä ja turvallisempia. Sen teknologiaa on käytössä ympäri maailman – myös Vaasan Sähköverkon jakeluverkossa.

Teksti **ELINA VIRONEN** Kuvat **MARI LAHTI**

IDEA: Nopeutta vikojen havaitsemiseen

Safegrid tarjoaa sähköverkkoyhtiöille palvelun, joka koostuu sähköverkkoon asennettavista langattomista sensoreista ja pilvipohjaisesta analytiikkaohjelmistosta. Sen avulla verkkoyhtiöt voivat havaita ja paikantaa jakeluverkon viat entistä tarkemmin ja nopeammin ja jopa ennakoida niitä.

”Jos verkko vikaantuu, järjestelmämme näyttää X-merkin kartalla: juuri tuossa. Kuulostaa perusjutulta, mutta sitä se ei ole”, kertoo Safegridin toimitusjohtaja **Paula Laine**.

Kun vikapaikka on heti tiedossa, korjaus onnistuu nopeammin kuin perinteisillä menetelmillä, joissa vikaa joudutaan jäljittämään laajemmalta alueelta.

Vikojen ennakkoinnissa Safegridin palvelu seuraa sähköverkon toiminnassa esiintyviä hienovaraisia poikkeamia.

Safegrid Oy on vuonna 2019 perustettu espoolainen yritys, joka keskittyy sähköverkkojen toimitusvarmuuden parantamiseen. Sillä on sähköverkkosiakkaita Euroopassa, Yhdysvalloissa ja Aasiassa. Niistä noin 30 on suomalaisia ja 50 ulkomaisia. Konsernin liikevaihto oli vuonna 2024 noin 1,5 miljoonaa euroa. Yrityksellä on vajaa kolmekymmentä työntekijää.

Jos jokin kohta oireilee toistuvasti, se voi viitata alkavaan vikaan, kuten heikentyneeseen liitokseen tai vaurioituneeseen sähkölinjaan.

Kun vika saadaan kiinni jo tässä vaiheessa, se voidaan korjata ennen kuin se häiritsee sähkönjakelua.

”Perinteiset viantunnistuskeinot reagoivat vasta, kun sähköt ovat jo poikki”, Laine kertoo.

VAIKUTUKSET: Parempi toimitusvarmuus

Safegrid auttaa parantamaan sähkön toimitusvarmuutta, mikä on sähköistyyssä yhteiskunnassa entistä tärkeämpää. Arkiset asiat, kuten ostosten tekeminen, viestintä ja liikkuminen, vaativat yhä useammin sähköä. Sen varassa toimivat myös yhteiskunnan kriittiset sektorit.

Samaan aikaan sähkön toimitusvarmuus kohtaa uusia haasteita, kuten ilmaston lämpenemisen myötä lisääntyvät sään ääri-ilmiöt.

Myös maailmanpoliittinen epävarmuus voi lisätä riskejä, jotka kohdistuvat yhteiskunnan keskeisiin toimintoihin, kuten sähkönjakeluun.

”Ratkaisumme tukee myös näiden nousevien haasteiden riskienhallintaa. Olipa vian aiheuttaja äärimmäinen sääilmiö tai tavanomaisempi tekijä, järjestelmämme paikantaa sen samalla lailla. Vikojen aiheuttajat vain monipuolistuvat.”

Safegridillä on maailmanlaajuisesti noin 80 asiakasta, joista yksi on Vaasan Sähköverkko. Yrityksen teknologiaa on jo käytössä osassa Vaasan Sähköverkon verkkoa, ja tänä vuonna sen älykästä valvontajärjestelmää otetaan käyttöön 270 kilometrin pituisella osuudella.

TULEVAISUUS: Kasvua kansainvälisesti

Suomalaisilla verkkoyhtiöillä on tärkeä rooli Safegridin kasvutarinassa. Yritys on päässyt testaamaan palveluaan kotimaisissa sähköverkoissa – kuten Vaasan seudulla – ja kehittänyt sitä asiakaspalutteen perusteella.

Safegridin suurin kasvupotentiaali on kuitenkin kansainvälisillä markkinoilla.

”Meillä on ollut globaali katsantokanta aivan alusta lähtien. Teknologia itsessään on kansainvälistä, ja moni avainhenkilöstämme on työskennellyt aiemmin Nokialla, mikä on vahvistanut tätä ajattelua.”

Safegridin nopeimmin kasvava markkina on Yhdysvallat. Vuoden 2025 ensimmäisellä puoliskolla yrityksen toiminta siellä kasvoi miltei 400 prosenttia. Euroopassa haaste on alan hidas investointitahti.

”Sitä haastetta taklaavat parhaiten ennakkoluulottomat ja hyvin johdetut yhtiöt, kuten Vaasan Sähköverkko, jotka uskaltavat riittävän nopeasti ottaa käyttöön uutta teknologiaa.” ●



Paula Laineesta tuli Safegridin toimitusjohtaja vuonna 2023. Tätä ennen hän työskenteli toimitusjohtajana Suomen Ilmastorahastossa. Safegridin palvelu koostuu analyytiikkaohjelmistosta ja sinisistä sensoreista, jotka kiinnitetään sähköpylväisiin. Niille on tilausta: Laine kertoo, että globaalisti sähköverkkojen älykehitys on vielä alkumetreillä.



Syksyn paras sienipasta

Resepti **MINNA RAUTIO-PAKASTE** Kuva **MARI LAHTI**

Kantarelleista tai suppilovahveroista valmistuu helposti astetta parempi sienipasta. Sen viimeinen silaus syntyy lehtikaalista ja timjamista.



Valmistele sienet ja kasvik-

set. Harjaa sienet puhtaiksi pullasudilla ja paloittele ne suupaloiksi. Kuori ja hienonna sipuli. Kuori ja viipaloi valkosipulinkynnet. Huuhtele ja kuivaa lehtikaalit, leikkaa pois kovat lehtiruodit ja suikaloi lehdet. Nypi timjamista lehdet.



Paista pannussa. Kuumen-
na pannussa tilkka vettä.

Kun vesi on haihtunut, lisää sienet. Paista sieniä, kunnes suurin osa sienten nesteestä on kiehunut pois. Lisää öljy, timjami, suola ja pippuri. Paista vielä hetki.



Keitä pasta. Laita pasta kie-
humaan suolalla maustettuun
veteen. Keitä pakkauksen
ohjeen mukaan.



Valmista kastike. Lisää pannul-
le lehtikaalit ja paista sekoittaen
hetki. Lisää kerma ja hauduta
kastiketta, kunnes pasta on kypsää. Valuta
pasta ja lisää desi keitinvetä pannulle.
Mausta kastike sitruunan mehulla.



Yhdistä ainekset. Sekoita
kuuma kastike ja valutettu pasta
kattilassa. Tarjoa vegaanisen
juuston tai parmesaanin kanssa.

Neljään annokseen
metsäsienipastaa
tarvitset:

1 l tuoreita metsäsieniä
(kantarelli, suppilovahvero)
1 sipulin
2 valkosipulinkynttä
150 g lehtikaalia
2 rkl oliiviöljyä
5 oksaa tuoretta timjamia
1 tl suolaa
¼ tl mustapippuria
1 prk (2 dl) kaurakermaa
1 dl pastan keitinvetä
1 rkl sitruunamehua
400 g linguine- tai
fettucinepastaa

SOOSI SAALIIN MUKAAN

Metsäsienten umamista
makua on vaikea peitota.
Nopeasti kypsyvät sienet
sopivat pastaan parhaiten:
kokeile myös lampaankää-
pää tai vaaleaa orakasta.





**VAASAN
SÄHKÖ**

NÄIN KAIVERRAT VAASAN SÄHKÖ -KURPITSAN



Tarvitset kurpitsan, veitsiä, lusikan tai jäätelökauhan ja kynän. Suojaa pöytä tai kaiverra kurpitsa ulkona.

- 1.** Leikkaa kurpitsan yläosa kannan ympäriltä kanneksi tai tee aukko pohjaan.
- 2.** Kaavi siemenet ja hedelmäliha pois lusikalla.
- 3.** Piirrä kurpitsaan suuri pyöreäkulmainen neliö, ja sen sisälle kaksi pientä neliötä päällekkäin. Kaiverra iso neliö vain puoleen väliin kuorta, jotta valo kuultaa sen läpi. Leikkaa pienet neliöt kokonaan pois.
- 4.** Siisti reunat.
- 5.** Aseta sisälle LED-valo tai kynttilä ja nosta kansi paikalleen.

Kurpitsa säilyy
ulkona viileässä,
mutta se ei kestä
pakkasta.

Lisää vinkkejä kaiverrukseen:
vaasansahko.fi/kurpitsa

Ohje: Mari Böling

Kuva: Adobe Stock AI